

„Achterberg kundi alt fyr eitt siga
mær, at hesar smáu snultivespurnar
vóru fýrvespan“
Jens-Kjeld Jensen



Jens-Kjeld Jensen
nolsoy@gmail.com
Sjálvlærdur
náttúrufrøðingur
Náttúrugripasavnið/
Søvn Landsins
Heiðursdaktari á
Fróðskaparsetri Føroya

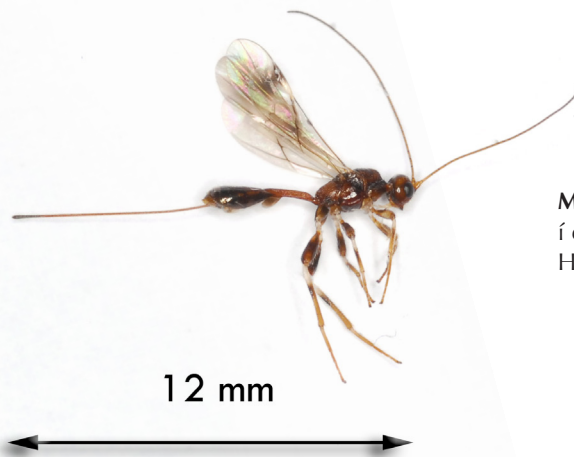
Snulti- vespa

nú skrásett í Føroyum

Fýrsnultivespur (*Spathius exarator*)
skrásettar fyrstu ferð í Føroyum

„Vit kunnu rokna við, at fýrvespan livir av
fýri, men grundarlag er kortini ikki fyri at
halda, at snultivespan kann týna fýrin heilt“

Jens-Kjeld Jensen



Mynd 1. Fýrvespur funnar
í einum vindeygakarmi í
Hvalba.

Seinastu tíðina hevur Jens-Kjeld Jensen fingið sendandi eitt slag av
vespum, sum fólk ikki kendust við og sum Jens-Kjeld í fyrstu atløgu
heldur ikki kendist við. Tekin vóru kortini um, at hetta var okkurt slag
av snultivespu. Men hundræðtals sløg eru av snultivespum, so talan
gjørðist um eitt satt detektivarbeiði, ið Jens-Kjeld mátti í holt við

Snultivespur hoyra til hópin Hymenoptera, sum er
ein ógvuliga stórir hópur við fleiri enn 100.000
lýstum sløgum og helst líka nógvum sløgum, sum
ikki eru lýst. Útvið 300 sløg eru skrásett í Føroyum,
men helst finnast tilsamans millum 300 og 700
sløg í landinum, sum enn ikki eru fangað og
skrásett.

Tað er trupult at greina slagið á snultivespum. Í
fyrsta lagi mást tú finna fram til undirhópin, sum
snultivespurnar hoyra til, og síðani má yvirættin
avgerast. Tá hetta er fingið upp á pláss, kanst tú
leita fram bókur ella greinir við greiningarlyklum
í vón um at finna júst „tína“ vespu í eini bók ella
grein. Hetta er nærum vónleyst.

Ein annar møguleiki er at finna ein serfrøðing
onkustaðni í verðini, sum veit okkurt um ta yvir-
ættina, tú heldur teg hava funnið. Hetta er alt sera
tvørligt, men nú eg seinastu árin fleiri ferðir havi
fingið sendandi smáar vespur, sum eru funnar
innandura í vindeygakarmum, setti eg meg í
samband við ein kenning á Zoologisk Museum í
Keypmannahavn, og hann helt, at Prof. Dr. Ing.
C. van Achterberg á Naturalis Biodiversity Center
í Leiden í Hollandi møguliga kundi hjálpa mær –

og bingo: Achterberg kundi alt fyri eitt siga mær,
at hesar smáu snultivespurnar vóru fýrvespan
Spathius exarator (L.). Fýrvespan hoyrir til snulti-
vespuættina Braconidae, sum er ein stór ætt. Ættin
er býtt sundur í undirættir, og ein teirra er undirættin
Doryctinae, sum slagið *Spathius exarator* (L.) hoyrir
til.

Fýrvespuvertir eru ymiskar smáar klukkularvur
í viði (í høvuðsheitum slektirnar Anobiidae,
Cerambycidae, Curculionidae). Nú var gátan loyst.
Allar tær smáu snultivespurnar, sum fólk hava sent
mær, eru serliga funnar í vindeygakarmum í eldri
húsum. Vit vita, at fýrur er sera vanligur í eldri
húsum í Føroyum, og fýrur hoyrir til slektina
Anobiidae. Hetta er ein av teimum klukkuslektunum,
sum fýrvespu dámar best at liva á, so vit kunnu
rokna við, at fýrvespan *Spathius exarator* livir av
fýri. Grundarlag er kortini ikki fyri at halda, at
snultivespan týnir fýr.

Tær vespurnar, sum eg havi fingið, koma úr
Nólsoy og norðara parti av Suðuroy. Tað er fyrstu
ferð, at hetta slagið er skrásett í Føroyum, men
slagið er sera vanligt í Europa.

Takk til Lars Vilhelmsen og Kees van Achterberg.

KELDUR:

- Kryger, J.P. and
Schmiedeknecht, O. 1938.
Hymenoptera. In: Spärck, R.†
and Tuxen, S.L. (eds). 1928-
1971. *The Zoology of the
Faroes* II(II) 43: 1-108.
Jensen, J.-K. and Simonsen,
M.A. 2004. Øktur føroyskur
frøðinevnalisti. Frøðskaparrit
51. bók. pp 212-213.
Bloch, D. 2004. Føroysk
skaðadjør. 2. Fýrur. Frøði
1/2004: 28-30.